

Elogi del ritual

Ara que ja han passat les eleccions, supose que amb el resultat que jo esperava (escric açò, òbviament, abans del dia 22), potser val més que dediquem una estona a descansar de tants discursos abrandats i buits, de promeses irresponsables dels polítics, i d'aquest aire general pesant i espès que, dissortadament, acompanya gairebé sempre les campanyes. Descansem una mica, uns dies o almenys unes hores, pensem en alguna cosa frívola, o no tan frívola però més entretinguda. Per exemple, el tema dels cerimonials sumptuosos, dels rituals papals, dels casaments reials que un bon terç de la humanitat contempla embadalida a la pantalla petita, i d'altres espectacles d'aquest mateix estil o contingut. Tal com afirma el meu amic Terricabras, filòsof admirable i eminent, pot ser que la major part de la humanitat (inclosa l'occidental i cristiana o excristiana) es trobe en una etapa que en diríem premoderna, és a dir preracional i precientífica, i no en aquesta suposada *postmodernitat* que durant tants anys s'han entestat a fer-nos creure un grapat de senyors molt ben posats (i poques senyores) d'una certa elit intel·lectual, principalment francesa, és a dir, presumptuosa, autocomplaguda i plena de vanitats verbals. *Els*, els membres d'aquesta elit pagada d'ella mateixa, potser sí que es pensaven ja lliures de l'herència de la revolució científica, del racionalisme i de la il·lustració: lliures per a anar no se sap on, o per a no anar enlloc. Però la major part de la ciutadania i del poble pla segurament som, en realitat, encara més medievals del que pensàvem, menys racionals i menys moderns, si entenem per premoderns i medievals, com ens recorda Terricabras, el fet d'embadalir-nos, per exemple, davant d'espectacles pontificals o reials, de personatges amb mitres i capes o amb uniformes llampants i emmedallats, i davant de cerimònies fastuoses en catedrals, places, carrers o palaus. Davant de processons i desfilades, i de coronacions, casaments i altres festivals de teatre públic i habitualment gratuït. Això, però, en diferents mesures, és una constant de les societats humanes, i ja els passava als egipcis, i als assiris, als asteques o als romans. No tant als grecs, que també en aquest camp de la pompa i l'esplendor

Joan Francesc Mira

solien ser més reticents i modestos, potser més *racionals* també. Pobra gent del comú, pobra gent del poble ignorant i espectador (inclosos alguns *intel·lectuals* com jo mateix, que hem llegit tants llibres, i que n'hem escrits uns quants),

que durant segles i mil·lennis hem sentit un confort irracional, una caloreta emocional, un plaer derivat i epidèrmic, contemplant els triomfs i les glòries, les capes i les joies (o els barrets horribles i extrems) dels poderosos del món.

Pobres milions i milions de persones que en funerals, coronacions, exaltacions, palaus oberts (oberts ara a les càmeres, a la vista de tots...), casaments, juraments presidencials, sopars de gala, desfilades d'actrius amb vestits impossibles, etc., ens hem embadalit mirant l'esplendor d'actes i actors d'un teatre distant, abans només dels titulars de les més altes jerarquies del poder, ara també dels simplement famosos. No els escassos resistent a aquests plaers de l'enlluernament, des dels filòsofs estoics o cínics fins a tota mena de partidaris dels valors més aspres de la democràcia, pensadors o practicants de la igualtat dels ciutadans, heretges, socialistes, liberals, poetes lírics, artistes, inconformistes, rèprobes o revolucionaris. No aquesta minoria, doncs, històricament variable i sempre recomposta, sinó la resta dels humans, el poble pla i poc llegit, els premoderns emocionals, els medievals irreflexius. I doncs, aquesta és la pregunta: què faríem sense aquests espectacles rituals, pobres de nosaltres, espectadors de l'esplendor dels altres? Seria la nostra vida més bella i més plena sense aquestes funcions de teatre obert al poble? No seria, potser, una vida un mica més trista i més avorrida? No sé molt bé què hi guanyaríem, els plebeus, privant-nos d'aquesta forma de participació irracional, vicària i derivada, en la glòria, la riquesa, la bellesa (ai, les models de passarel·la!), d'uns pocs privilegiats, siga quin siga l'origen del privilegi, i tant si es tracta de cardenals i papes, com de reis i reines, duquesses, lords i comtes, prínceps i princeses, fades en forma d'actrius, futbolistes, presidents de França o dels Estats Units (recorden la presa de possessió d'Obama?, i la de Mitterrand fa trenta anys?...). I etcètera, i ho deixarem ací, abans d'entrar en confessions inconfessables.

“Pobres milions i milions de persones que en funerals, coronacions, exaltacions, palaus oberts (oberts ara a les càmeres, a la vista de tots...), casaments, juraments presidencials, sopars de gala, desfilades d'actrius amb vestits impossibles, etc., ens hem embadalit mirant l'esplendor d'actes i actors d'un teatre distant”